



PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

Doelenpakket

Vak Geschiedenis (inclusief burgerschap: democratie -
informatievaardigheden - ICT) | SC08 + SC07 + SC13 +
SC04

3de graad SO

Doorstroomfinaliteit

Basisvorming

Uitgangspunten

Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project van de school bepaalt welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum.

- **Eerste graad**
Het is de school die bepaalt welke eindtermen binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden. De lessen differentiatie worden ingevuld als een remediëring en een verdieping van onderdelen van de basisvorming (eindtermen) of als een verdieping in klassieke talen.
Aan de lessen van de basisopties-pakketten in het 2e jaar worden leerplandoelen van de POV leerplannen basisopties-pakketten gekoppeld.
- **Tweede/derde graad**
Het is de school die bepaalt welke onderwijsdoelen, ongeacht het eindtermen, cesuurdoelen, specifieke eindtermen of onderwijsdoelen (voor de onderdelen) van de beroepskwalificatie(s) betreft, binnen eenzelfde vak/vakkenclusters en binnen dezelfde onderwijstijd geïntegreerd worden aangeboden.

Leerplandoelen zijn minimumdoelen

Het leerplan legt minimumdoelen vast, die resulteren in een minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. Een school bepaalt zelf wat ze bovenop deze minimumdoelen aan bod wil laten komen in de lessen. Ook de onderwijsmethode kiest de school zelf.

Het leerplan gebruikt de taxonomie van Bloom

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen het leerplan van de basisvorming en de leerplannen van het specifieke gedeelte. Elk leerplandoel bestaat uit een competentiegerichte formulering van het doel waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden**
De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen**
De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen**
De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken,

voorstellen, ...

- Analyseren

De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- Evalueren

De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...

- Creëren

De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

Status van een leerplandoel

- AEE = aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en heeft de verplichting om dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Ingeval een AEE leerplandoel aan meerdere leraren/vakken is toegekend zal iedere leraar/vak dit leerplandoel binnen de eigen vakspecifieke context aanbieden en evalueren.

- AE = aanbieden / evalueren

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit en komt samen met de eindverantwoordelijke(n) tot een gemeenschappelijke evaluatie van dit leerplandoel.

- A = aanbieden

De leraar van dit leerplandoel biedt het leerplandoel aan binnen het eigen vak/de activiteit met het oog op verankering van de kennis/vaardigheid/attitude zonder dit leerplandoel mee te nemen in de evaluatie. Evalueren kan enkel als de status van het leerplandoel in onderling overleg met de AEE verantwoordelijke wordt aangepast.

AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie digitale competenties

Digitaal werken

04.01

De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhoud te creëren.

Rekening houdend met de context waarin het leerplandoel aan bod komt.

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in samenhang met leeractiviteiten die gerelateerd zijn aan andere sleutelcompetenties.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie digitale competenties

Mediawijs handelen

04.02

De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels bij het gebruiken van digitale technologie.

Kennis

Privacywet - *Pro*

Auteursrecht - *Pro*

Portretrecht - *Pro*

Netiquette - *Pro*

Rekening houdend met de context waarin het leerplandoel aan bod komt.

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in samenhang met leeractiviteiten die gerelateerd zijn aan andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA

Sleutelcompetentie burgerschap

Democratie

07.01

De leerlingen reflecteren over de betekenis en de werking van de democratische rechtsstaat.

Kennis

Europese unie: impact op het dagelijks leven - *Pro*

Uitdagingen van de democratische rechtstaat: klassenjustitie - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: evalueren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA

Sleutelcompetentie burgerschap
Democratie

07.02

De leerlingen reflecteren over de principes van de democratische rechtsstaat.

Kennis

Botsende grondrechten - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: evalueren



AEE:

07.03

De leerlingen reflecteren over hun verantwoordelijkheid in de democratische rechtsstaat.

Kennis

Burgerbewegingen - *Pro*

Sociale ongelijkheid - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: evalueren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.01

De leerlingen bouwen een historisch referentiekader op met structuurbegrippen, scharnierpunten en kenmerken eigen aan de moderne en de hedendaagse tijd.

Kennis

Structuurbegrippen - tijd: korte en lange termijn - *Pro*

Structuurbegrippen - ruimte: centrum-periferie, open-gesloten ruimte - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.02

De leerlingen lichten verbanden toe tussen de maatschappelijke domeinen voor westerse en niet-westerse samenlevingen uit de moderne en de hedendaagse tijd.

Kennis

Betekenisverschuiving van (historische) begrippen in de tijd - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.03

De leerlingen lichten kenmerken toe van interculturele contacten tussen westerse en niet-westerse samenlevingen uit de moderne en de hedendaagse tijd.

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.04

De leerlingen vergelijken kenmerken van bestudeerde samenlevingen in eenzelfde periode en tussen periodes.

Kennis

Gelijkenissen en verschillen in dezelfde periode (synchroon) en tussen verschillende periodes (diachroon) -
Pro

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historisch referentiekader

08.05

De leerlingen reflecteren over verschillen tussen periodisering in tijd en ruimte.

Kennis

Gevolgen van periodisering - Pro

Beheersingsniveau Bloom: evalueren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historische bronnen

08.06

De leerlingen analyseren kritisch historische bronnen met betrekking tot de bestudeerde periodes in functie van een historische vraag.

Kennis

Presentatie van een historische bron - Pro

Representativiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van historische bronnen in functie van een historische vraag - Pro

Standplaatsgebondenheid en perspectief van de maker - Pro

Het doelpubliek waarvoor de bron bestemd was - Pro

De functie van de bron - Pro

Retorische strategieën in historische bronnen - Pro

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historische beeldvorming

08.07

De leerlingen beantwoorden een historische vraag aan de hand van historische bronnen met betrekking tot de bestudeerde periodes en historische redeneerwijzen.

Kennis

Beperkingen van het bronnenmateriaal - *Pro*

Presentisme - *Pro*

Analyseren en synthetiseren van een historische beeldvorming - *Pro*

Construeren van historische beeldvorming - *Pro*

Historische redeneerwijzen: causaal redeneren, meerdere perspectieven hanteren, zich inleven in de context van het verleden - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Historische beeldvorming

08.08

De leerlingen beoordelen voorbeelden van historische beeldvorming aan de hand van historische redeneerwijzen.

Kennis

Verhaalsjabloon of narratief - *Pro*

De invloed van het selectieproces van bronnen - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: evalueren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Relatie tussen verleden, heden en toekomst

08.09

De leerlingen lichten betekenissen toe die men geeft aan actuele fenomenen en historische fenomenen uit de bestudeerde periodes.

Kennis

Persoonlijke betekenisgeving
Collectieve herinneringen

Beheersingsniveau Bloom: begrijpen



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D

Sleutelcompetentie historisch bewustzijn
Relatie tussen verleden, heden en toekomst

08.10

De leerlingen analyseren de invloed van de eigen standplaatsgebondenheid en die van anderen op historische beeldvorming met betrekking tot de bestudeerde periodes.

Kennis

De dubbele gelaagdheid van geschiedenis: het bestuderen van menselijke cultuur en als zodanig ook het ontwerpen van cultuur - *Pro*
Dragers van collectieve herinnering - *Pro*
Relatie tussen collectieve herinnering en geschiedschrijving - *Pro*
Functies van collectieve herinnering - *Pro*
Valkuilen van presentisme - *Pro*

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Informatievaardigheden

13.01

De leerlingen kiezen en gebruiken doelgericht een zoekstrategie om diverse bronnen te selecteren in functie van een informatievraag.

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het leerplandoel aan bod komt.

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in samenhang met leeractiviteiten die gerelateerd zijn aan andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties
Informatievaardigheden

13.02

De leerlingen verwerken op een kritische en systematische manier informatie uit diverse bronnen om een informatievraag te beantwoorden.

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het leerplandoel aan bod komt.

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in samenhang met leeractiviteiten die gerelateerd zijn aan andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: analyseren



AEE: Leerplandoel basisvorming | 3D_DA_A

Sleutelcompetentie leercompetenties

Taal leren

13.08

De leerlingen gebruiken vaktaal.

Vakterminologie relevant voor het realiseren van de leerplandoelen basisvorming en de leerplandoelen specifieke vorming.

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het leerplandoel aan bod komt.

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in samenhang met leeractiviteiten die gerelateerd zijn aan andere sleutelcompetenties.

Met inbegrip van context

Dit leerplandoel wordt aangeboden en geëvalueerd in leeractiviteiten van andere sleutelcompetenties.

Beheersingsniveau Bloom: toepassen

